

JANUŠKA GOSTENČNIK

FONOLOŠKI OPIS GOVORA KRAJA VEČESLAVCI (SLA T397)

COBISS: 1.01

[HTTPS://DOI.ORG/10.3986/JZ.28.2.07](https://doi.org/10.3986/JZ.28.2.07)

V prispevku je prikazan govor kraja Večeslavci (SLA T397), ki je gorički govor prekmurskega narečja panonske narečne skupine. Opisane so osnovne glasoslovne in naglasoslovne značilnosti. Podan je fonološki opis govora, in sicer na osnovi narečnega gradiva, ki ga je za potrebe Slovenskega lingvističnega atlasa (SLA) zbrala Majda Domijan leta 1983. Izpostavljeni so nekateri nepričakovani odrazi znotraj naglašene vokalizma.

Ključne besede: panonska narečna skupina, prekmursko narečje, fonološki opis, Slovenski lingvistični atlas (SLA), slovenščina

A Phonological Description of the Local Dialect of Večeslavci (SLA Data Point 397)

This article presents the local dialect of Večeslavci (SLA data point 397), which is a Goričko local dialect of the Prekmurje dialect in the Pannonian dialect group. It describes its basic phonetic and accentual characteristics. A phonological description of the local dialect is presented using dialect material collected by Majda Domijan for *Slovenian Linguistic Atlas* (SLA) in 1983. Certain unexpected reflexes in the stressed vowel system are highlighted.

Keywords: Pannonian dialect group, Prekmurje dialect, phonological description, *Slovenian Linguistic Atlas* (SLA), Slovenian

1 Uvod

Govor¹ kraja Večeslavci je v Slovenskem lingvističnem atlasu označen s točko 397. Gre za gorički govor prekmurskega narečja panonske narečne skupine. Diahrono ga uvrščamo v panonsko narečno ploskev vzhodne slovenščine (po Šekli 2018: 345; Rigler 1963).

¹ Prispevek je nastal v okviru projekta Raziskave ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Radgonski kot, Gradiščanska, Hum na Sutli z okolico, Dubravica z okolico) (V6-2109, 1. 10. 2021–31. 8. 2024), ki ga sofinancirata Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu (<https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskave-ogrozenih-narecij-v-slovenskem-jezikovnem-prostoru-radgonski-kot>), projekta i-SLA – Interaktivni atlas slovenskih narečij (L6-2628, 1. 9. 2020–31. 8. 2023, ARRS in SAZU, <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/i-sla-interaktivni-atlas-slovenskih-narecij>) in programa Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju (P6-0038).

Prispevek prikazuje osnovne (na)glasoslovne značilnosti govora in fonološki opis. Na koncu je izpostavljenih nekaj problematičnih leksemov, in sicer podaljšava v leksemih *koža* in *gleženj*, odsotnost odraza novega cirkumfleksa pri nekaterih leksemih (*dedek*, *črešnja* in *preseka*) in naglasni umik pri leksemu *studenec*.

Prispevek² je nastal v sklopu tematskega bloka *Slovenski govori na vzhodnem robu*, predstavljenega v tej številki, znotraj katerega so narejeni štiri fonološki opisi govorov krajev štajerske in panonske narečne skupine (glej tudi Gostenčnik – Kenda-Jež – Kumin Horvat 2022; Gostenčnik 2022; Jakop 2022; Kumin Horvat 2022).

2 OSNOVNE (NA)GLASOSLOVNE ZNAČILNOSTI

Prekmursko narečje ima kot del jugovzhodnih narečij in panonske narečne ploskve naslednje lastnosti: 1) issln. * \bar{e}/\bar{o} > JV sln. * e_i/\bar{o}_i > pan. * e_i/\bar{o}_i > prekm. * e_i/\bar{o}_i ; 2) issln. * \bar{e} , * \bar{e} , * \bar{a} > pan. * \bar{e}_1 , * \bar{e}_2 , * \bar{e}_3 > prekm. * e_{i_2} , * \bar{e}_2 , * \bar{e}_3 ; 3) issln. * \bar{a} > pan. * \bar{o}_2 > prekm. * \bar{o}_i ; 4) issln. * \bar{e} - > pan. * \bar{e} -; 5) issln. * \bar{e}/\bar{e} -, * \bar{o}/\bar{a} - > pan. * \bar{e}/\bar{a} - > prekm. * \bar{e}/\bar{a} -; 6) issln. * \bar{a} - > pan. * \bar{a} - > prekm. * \bar{e} - (Šekli 2018: 345–346).

Zaradi odsotnosti daljšanja issln. kratkih naglašanih zložnikov v nezadnjem besednem zlogu uvrščamo prekmursko narečje k vzhodnim panonskim govorom. Govor Večeslavcev kljub temu v svojem glasovnem sistemu nima kratkih naglašanih samoglasnikov, saj so se vsi issln. kratki naglašeni zložniki naknadno podaljšali. V tem smislu govor izkazuje visoko stopnjo inovativnosti. Že Tine Logar je pri zbiranju gradiva za SLA na Goričkem opazil težnje po podaljševanju nekdanjih akutiranih kračin (Logar 1996: 200), tudi Vera Smole opozarja na podaljšave na podlagi gradiva odrazov v zadnjih besednih zlogih (Smole 2002: 55). Govor Večeslavcev je to izpeljal brez izjeme.

V govoru Večeslavcev gre pri interni podaljšavi vseh naglašanih issln. kratkoakutiranih zlogov za strukturni vzrok, kar opaža že Greenberg (1993: 483, op. 17), ki zaključuje, da se prekmurski govori brez kolikostnih nasprotij nahajajo v posameznih vaseh, in ne na strnjemem območju. Ne gre torej za pozno podaljšavo akutiranih zlogov, temveč za krajevno sporadično podaljšavo kratkih zlogov, neodvisno od nekdanjega tonema.

2.1 Odrizi naglašanih samoglasnikov v govoru Večeslavcev

Podajam odraze issln. naglašanih dolgih in kratkih samoglasnikov za govor Večeslavcev (dalje Več.).

Odrizi znotraj dolgega vokalizma so: 1) issln. * \bar{e} > Več. e_i ; 2) issln. * $\bar{e}/\bar{e}/\bar{a}$ > Več. e_i ; 3) issln. * \bar{o}/\bar{a} > Več. \bar{o}_i ; 4) issln. * \bar{i} > Več. i_i ; 5) issln. * \bar{a} > Več. a_i ; 6) issln. * \bar{u} > \bar{u}_i ; 7) issln. * \bar{j} > Več. u_i ; 8) issln. * \bar{r} > Več. r_i .

Odrizi znotraj izhodiščno kratkega vokalizma so: 1) issln. * \bar{e} > Več. e_i ; 2) issln. * $\bar{e}/\bar{e}/\bar{a}$ > Več. \bar{a}_i ; 3) issln. * \bar{o}/\bar{a} > Več. \bar{o}_i ; 4) issln. * i > Več. i_i ; 5) issln. * \bar{a} > Več. \bar{u}_i (odraz * \bar{a} - tudi a_i); 6) issln. * \bar{u} > Več. \bar{u}_i ; 7) issln. * \bar{j} > Več. u_i ; 8) issln. * \bar{r} > Več. r_i .

Odriz za umično naglašeni e je \bar{a}_i . Odriz za umično naglašeni o je \bar{o}_i . Odriz za umično naglašeni a je \bar{u}_i .

² Za vse pripombe, napotke in posvetovanja se iskreno zahvaljujem Metki Furlan, Karmen Kenda-Jež, Mojci Kumin Horvat, Marcu L. Greenbergu, Veri Smole, Marku Snoju in Mateju Šekliju.

3 FONOLOŠKI OPIS

3.1 Inventar

3.1.1 Vokalizem

3.1.1.1 Naglašeni samoglasniki

i *i* *ü* *u*
i *u*
i *e* *ø* *o*
[e:] [ø:]
e *ö* [ö:]
e *o*
[e:] [o:]
ä *u*
a + *r*

3.1.1.2 Kratki nenaglašeni samoglasniki

i *u*
ɛ *ø*
e *o*
a + *l* [ɥ] [ɹ]

3.1.1.3 Dolgi nenaglašeni samoglasniki³

e *o*
u

3.1.2 Konzontizem

3.1.2.1 Zvočniki

m *v* *u*
n *l* *r*
ñ *j*

³ Inventar na osnovi primerov, potrjenih v gradivu. Izjemoma so fonetično dolgi nenaglašeni samoglasniki pri nekdanjih dvonaglasnicah, prim. razdelek 3.3.1.3.

3.1.2.2 Nezvočniki

<i>p</i>	<i>b</i>				
				<i>f</i>	
<i>t</i>	<i>d</i>	<i>c</i>		<i>s</i>	<i>z</i>
		<i>č</i>	<i>ž</i>	<i>š</i>	<i>ž</i>
<i>k</i>	<i>g</i>			<i>x</i>	

3.1.3 Prozodija

Fonološko je relevantno mesto naglasa. Govor v naglašanih zlogih ne pozna ne kolkostnih ne kakovostnih nasprotij. Inventar prozodemov vsebuje naglašene (V:) in nenaglašene zložnike (V).

3.2 Distribucija

3.2.1 Vokalizem

Fonetično dolgi samoglasniki nastopajo samo pod naglasom.⁴ Kratki samoglasniki nastopajo samo v nenaglašanih zlogih. /ü/ ne more stati v vzglasju zaradi protetičnega /v/, ki nastopa pred njim (*vü:izda*). /^uo:/ ne more stati v vzglasju, saj se tam govori /o:/ (*o:sen*).

3.2.2 Konzonantizem

3.2.2.1 Zvočniki

Zvočnik /v/ ne more stati v izglasju in pred nezvenečimi nezvočniki, saj se tam premenjuje s /f/ (*pot'ko:uf*, *Ve'čē:islafe*). Zvočnik /m/ ne more stati v izglasju, saj se tam premenjuje z /n/ (*ža:ren*).

3.2.2.2 Nezvočniki

Zveneči nezvočniki se pred nezvenečimi nezvočniki in v izglasju premenjujejo z nezvenečimi nezvočniki (*g'ra:t*, *k'ri:iš*, *ro:up*).

3.2.3 Prozodija

Naglašeni samoglasniki so fonetično dolgi, nenaglašeni pa kratki. Ponaglasnih dolžin praviloma ni.⁵ Naglašen je lahko katerikoli zlog v besedi. V večzložnicah sta lahko naglašena dva zloga (*xo:uznt'ro:gare*).

⁴ Gl. op. 3.

⁵ Gl. op. 3.

3.3 Izvor

3.3.1 Vokalizem

3.3.1.1 Naglašeni samoglasniki

issln.	Gradivo
<i>iĵ</i> < *ʔ	<i>'zi:jt, 'li:jt, 'či:jt</i> = hči, Red <i>kʔ'vi:ĵ</i> , Imn: <i>vi'si:ĵ 'uš', no'či:ĵ, o'či:ĵ, sa'ni:ĵ, tʔri:ĵ; s'tri:ĵc, 'bi:ĵk,</i> ⁶ Ted <i>ži'vi:ino</i> , Imn <i>o'bi:ĵste</i> = obisti 'ledvice', prid m mn <i>'si:ĵve</i> , 2ed <i>že'vi:ĵš</i> , 3ed: <i>teš'či:ĵ, že'vi:ĵ, zvo'ni:ĵ, kʔ'si:ĵ, se to'pi:ĵ, ro'si:ĵ, le'ti:ĵ, be'ži:ĵ, kle'či:ĵ, si'si:ĵ, tʔ'pi:ĵ, gʔ'mi:ĵ; 'vi:ino, 'li:ĵca, 'zi:ĵma; b'ri:ĵtfa, me'zi:ĵnec</i> , Rmn <i>kuš'či:ĵc</i> = koščic 'peška', <i>p'li:ĵtfe</i> = plitvi 'plitev', 1ed: <i>'vi:ĵden, 'pi:ĵšen;</i>
v izposojenkah	<i>'ki:ĵkla, k'ri:ĵš;</i>
<i>i:</i> < *i-	<i>'ži:to, 'ši:lo, ko'pi:to, 'li:pa, 'zi:la, 'si:la, 'ni:va, s'li:va, ž'li:ca, 'ri:ba, g'ri:ba</i> 'griva', <i>ka'di:lo, bla'zi:na, ro'či:ca</i> , Red <i>'mi:šę, pes'ni:ca</i> = pestnica 'pest', <i>rav'ni:ca, za'vi:ca</i> = zavica 'zajklja', <i>li'si:ca, šk'ri:na</i> = skrinja 'krsta', <i>'xi:ža</i> 'spalnica (kamra), 'dnevna soba', <i>pla'ni:na</i> 'gora', <i>pše'ni:ca, te'ti:ca ~ te'ti:ca</i> 'teta', <i>kuš'či:ca</i> = koščica 'peška', <i>ko'ni:ca</i> = konica 'stranska deska na vozu', <i>'ti:kęf</i> = tikev 'buča', <i>'pi:šęe, og'ni:šęe, ko'li:ne</i> , prid ž <i>'ki:sęla, škro'pi:te</i> 'kropiti', <i>mo'li:te, do'gi:te</i> = doжити 'molsti', <i>'vi:de'tę, fko'pi:te</i> = vkopiti 'skopiti', <i>no'si:te, lo'vi:te</i> ; v primerih s prehodnim j: <i>g'ri:ĵste, plas'ti:ĵč</i> 'kopica sena za čez noč';
< *i	<i>'mi:š</i> (ž), <i>'ni:t, 'ri:t, f'ti:č</i> = ptič, <i>'sir, 'si:t;</i>
< *ʔ	v položaju pred <i>n</i> <i>s'vi:na, lo'pi:na</i> = lupinja 'lupina';
	v položaju pred <i>n</i> <i>'si:n</i> , 1ed <i>že'vi:n;</i>
	v položaju pred <i>r</i> <i>'ži:r;</i>
po umiku s kratkega notranjega zloga na prednaglasno dolžino/kračino	na *i <i>'vi:sķę</i> = visoki;
v izposojenkah	<i>'ci:geĵ, 'ri:ftar</i> = rihtar 'župan', <i>'pi:sķer</i> 'lonec', <i>f'li:ka</i> 'leha', <i>ošta'ri:ja</i> , prid m <i>št'ri:kanę, 'bi:ntatę</i> 'vejati', <i>ošt'li:ja</i> = hostija, <i>fa'mi:leja;</i>
<i>ię:</i> < *ę-	<i>bʔ'ę:za</i> (tudi Rmn <i>bʔ'ę:s</i>), <i>'č'ę:sta, 'r'ę:pa, 'm'ę:ra, 'p'ę:na, 'd'ę:kla, 'l'ę:to</i> 'leto, poletje', <i>ko'l'ę:no, že'l'ę:zo, p'l'ę:vo, 's'ę:men, 't'ę:men</i> 'teme', <i>bʔ'ę:men, 's'ę:ver</i> 'severni veter', <i>šʔ'ę:lža</i> = švelja 'šivilja', <i>ne'd'ę:la, sʔ'ę:der, čʔ'ę:šna,</i> ⁷ <i>bʔ'ę:sķęf,* pre's'ę:ka, 'd'ę:dek</i> , Red <i>'r'ę:na</i> = hrena, <i>'r'ę:zatę, 'd'ę:latę, tʔ'p'ę:te, 's'ę:katę, po'v'ę:datę, ve'l'ę:te</i> 'ukazati', <i>že'v'ę:te, se'd'ę:te, m'l'ę:te, p'l'ę:te, 'g'ę:stę</i> = jesti;

6 Imenovalniška oblika izkazuje novoakutirano osnovo (1ed *'bi:ĵk* < **bykčb*), analogija po stranskih sklonih je izključena (Red *be'ka:*).

7 V kolikor ne gre za odraz *ę in položajni razvoj za *r*.

8 Gl. op. 7.

< * <i>-ě</i>		<i>'sⁱɛ: = sèm, 'rⁱɛ:n = hren;</i>
< * <i>ě</i>	v položaju za <i>r</i> v primerih	<i>s^r'rⁱɛ:n 'ivje, srež', ž^r'rⁱɛ:bec, d^r'rⁱɛ:fge = drevje 'drevo', č^r'rⁱɛ:pna = črepnja 'črepinja', p^r'rⁱɛ:k 'čez', p^r'rⁱɛ:kl̩t = predklet 'veža';</i>
	v primerih	<i>'fⁱɛ:šnek,⁹ d^f'fⁱɛ:to;¹⁰</i>
< * <i>ě</i>	v položaju pred <i>n</i>	<i>ko^h'rⁱɛ:n = koren 'korenina', str^z'zⁱɛ:n 'sršen', ge^s'sⁱɛ:n = jesén, prid m: le^s'sⁱɛ:nɛ, sne^z'zⁱɛ:nɛ, vo^d'dⁱɛ:nɛ, Dmn le^d'dⁱɛ:n = ljudem, 1ed: mer^g'gⁱɛ:n = umrjem 'umreti', to^č'čⁱɛ:n = tolčem, pre^d'dⁱɛ:n = predem;</i>
	v položaju pred <i>r</i>	<i>ve^č'čⁱɛ:r;</i>
	v položaju pred <i>ʝ</i>	<i>pe^p'pⁱɛ:ʝ;</i>
< * <i>ě-</i>	v položaju pred <i>n</i>	<i>'zⁱɛ:n^{ska}, 'zⁱɛ:nɛn, Rmn 'zⁱɛ:n,¹¹ Imn ra^m'mⁱɛ:nke = remenke (< *<i>rumenka</i>) 'pirh', 1ed ne^s'sⁱɛ:n;</i>
	v položaju pred <i>r</i>	<i>'pⁱɛ:ržɛ, Ted 'čⁱɛ:r 'hči',</i>
	v položaju pred <i>ʝ</i>	<i>Imn 'tⁱɛ:ʝɛ = telce 'tele';</i>
< * <i>ě</i>	v položaju pred <i>ʝ</i> del <i>-l</i> m ed	<i>'zⁱɛ:ʝ = vzel;</i>
< * <i>ǫ</i>	v položaju pred <i>n</i>	<i>'dⁱɛ:n, 'fⁱɛ:n, 'pⁱɛ:n = panj 'tnalo', Dmn stva^r'rⁱɛ:n;</i>
	v položaju pred <i>ʝ</i>	<i>sɔ^l'kⁱɛ:ʝ = sokelj 'grča', vo^g'gⁱɛ:ʝ, Rmn me^k'kⁱɛ:ʝ¹² 'metla';</i>
< * <i>ǫ-</i>	v položaju pred <i>n</i>	<i>'sⁱɛ:nɛ 'sanje';</i>
	v položaju pred <i>n</i>	<i>3ed 'gⁱɛ:ne = gane;</i>
	v položaju pred <i>m</i>	<i>2ed 'zⁱɛ:meš = vzameš;</i>
< * <i>-ǫ</i>	v položaju pred <i>ʝ</i>	<i>čon^k'kⁱɛ:ʝ = čonkelj oz. čontelj (po Furlan 2013: 123)¹³ 'členek', ro^g'gⁱɛ:ʝ = rogelj 'rog';</i>
umično naglašene-ga <i>ǝ</i>	v položaju pred <i>n</i>	<i>pe^d'dⁱɛ:n = pedenj 'ped';</i>
< umično naglašene-ga <i>e</i>	v položaju pred <i>n</i>	<i>'sⁱɛ:nce; prid ž c^v'vⁱɛ:tna;</i>
	v položaju pred <i>n</i>	<i>p^s'sⁱɛ:mo, 'zⁱɛ:na;</i>
	v položaju pred <i>m</i>	<i>'zⁱɛ:m^{la}, 'fⁱɛ:men 'tème', 'rⁱɛ:men = remen 'pas';</i>
	v primeru	<i>'fⁱɛ:ta;</i>
< * <i>i</i>	v položaju pred <i>r</i>	<i>vo^d'dⁱɛ:r = vodir 'oselnik', me^x'xⁱɛ:r = mehír 'mehur', pas^t'tⁱɛ:r, se^k'kⁱɛ:ra;</i>
	v položaju pred <i>ʝ</i>	<i>Imn mo^t'tⁱɛ:ʝnɛ = motilnice 'pinja';</i>

9 Morda gre za krajšavo dolgega naglašene-ga zloga pred soglasniškim sklopom, kot navaja tudi Greenberg (2002: 119, op. 21) za govor Brd (gradivo za leksema *britva* in *lešnik*), kjer gre sicer za regularen pojav. Glej tudi razdelek 4.2 spodaj in opombo 10.

10 Morda zaradi položaja za *l*, vendar je tudi precej protiprimerov.

11 V kolikor ne gre za analogijo po drugih sklonih in torej za položajni razvoj umično naglašene-ga pred *n*.

12 Tudi Rmn *'me:ikeʝ*.

13 Sln. dial. izpeljanka **čont-elj*, Red **čont-lja* 'kar je v zvezi s kostjo' < *-ɔl'ɔ iz *čōnta* f 'kost' z dial. razvojem *tl* > *kl* (Furlan 2013: 123).

	v izposojenkah	'Še:ka 'ime krave po barvi', 'r̥e:ɣma, 'l̥e:dɣna 'copata iz usnja', 'l̥e:der 'usnje', 'f̥e:rma = birma, 'l̥e:rštok = tirštok 'podboj', d'ri:to = dreto 'dreta', 'vi:rstvo ¹⁴ = virtstvo 'kmetija', 'vi:rt 'gospodar', 'vi:rtɕina 'gospodinja', p'ri:dga = pridiga, p'ri:dganca = pridiganica 'prižnica', 'ki:rfañe = kirfanje 'božja pot', ban'd'e:ra = bandera, ba'r'e:nda 'svečnik';	
[e:]	< *ē	v položaju pred prehodnim j	'p̥e:jsek, 'p̥e:jsto;
	< *ē̇	v položaju med r in j	st'r̥e:ja = streha, Red o'r̥e:ja = oreha;
	< *ē	v položaju pred ñ	zna'm̥e:ñe, Imn se'm̥e:ñe (Rmn se'm̥e:ña);
	< *ə̇	v položaju pred ñ	's̥e:ñe = senje 'sejem';
		v primeru	
		v položaju pred j < *x	s'ne:ja = snaha;
		v položaju pred prehodnim j	'p̥e:jsk̥e = pasji, 'v̥e:jšk̥e;
e:i	< *ē		i'm̥e:i, žer'b̥e:i, Red: mek'l̥e:i 'metla', ž'e'n̥e:i, ¹⁵ bra'd̥e:i, ro'ke:i, no'ge:i, ze'm̥e:i 'zima', ¹⁶ sest'r̥e:i, ¹⁷ Imn ž: ce'p̥e:i = cepé 'cepec', me'x̥e:i 'muha', bo'x̥e:i 'bolha', sko'ze:i 'solza', prid ž 'm̥e:ika = mehka, 'p̥e:it, de'v̥e:it, de's̥e:it, 're:ip, 'p̥e:itek, 'p̥e:ita, prid m s'v̥e:ite, prim 'v̥e:ikš̥e 'velik', 'ze:ite = vzeti, 1ed: 'v̥e:ižen, p'l̥e:išen, del -l ž ed 'ze:ila; g'r̥e:ida, f't̥e:ignete se = vtegniti se 'stegniti se'; 1ed g'l̥e:idan;
	< *ē̇	v primeru	'g̥e:itra;
	< *ē		'p̥e:ič, 'l̥e:it, 'm̥e:it, s'f̥e:i, f'č̥e:ila = bečela 'čebela', ¹⁸ Red: i'm̥e:ina, 'č̥e:ir̥e 'hči', Imn: p'l̥e:iča, l̥ed'g̥e:i = ljudje, prid ž ve's̥e:ila, 's̥e:ist, t'g̥e:i = trije; tudi: 'ne:ibo, 'b̥e:idro;
	< *ə̇	po zgodnji podaljšavi	Imn 'r̥e:ibra, ne'b̥e:isa;
		po podaljšavi (prekm. inovacija) ¹⁹	2ed ne's̥e:iš, 3ed: ne's̥e:i, pe'č̥e:i, ze'b̥e:i;
	< *ə̇		'v̥e:is, la'ke:it 'komolec', no'x̥e:it = noht;
	< umično naglašena-ga e	v primeru	sp'r̥e:iivot = sprevod 'pogreb';
	< *ē̇	v položaju pred n	'v̥e:in̥ec; s't̥e:ina, Red op'l̥e:ina; ²⁰
	< *ə̇	nepričakovano	s't̥e:iblo 'deblo';

14 Po glasovno-pravopisnem načelu poknjiženo (Šekli v SLA 2.2: 58) *virtstvo* < *(*virt*)-*bstv*-o ← nem. *Wirt* 'gospodar' (Škofic v SLA 2.2: 64).

15 Tudi Red 'zi:me.

16 Tudi Red 'zi:ime.

17 Tudi Red 's̥e:stre.

18 Rmn f'č̥e:u.

19 Rigler 2001: 68–69; Greenberg 2002: 105.

20 Leksem *op'pl̥en* v 1ed izkazuje odraz jata v ponaglasnem zlogu, v Red *op'l̥e:ina* pa odraz stalno dolgega jata v položaju pred *n*, kar bi kazalo na **opl̥ěнь* **opl̥ěna*.

<i>e:ī</i>	< *ē		<i>k'le:īt, 're:īč</i> 'beseda', <i>s'ne:īk, 'le:īs</i> 'gozd', <i>b're:īk</i> 'hrib, breg', <i>v're:īmen, s're:īda</i> , D/Med ž <i>gl'a've:ī</i> , prid: <i>'le:īva, p're:īgen</i> 'prednji'; <i>k'le:īšče</i> , prid m: <i>s'le:īpē, 'le:īpē, 'be:īlē, 'ce:īlē, 're:īsan</i> , prid ž <i>'re:ītka, otp're:ītē; 'de:īte, g'ne:īzdo, 've:īdro, m'le:īko, s've:īča, z've:īzda</i> , prid ž <i>s'le:īpa, m're:ītē</i> = umreti, <i>d're:ītē se; 'me:īsec</i> 'mesec, luna', <i>pon'de:īlek</i> , Imn <i>'le:īta, sproto'le:ītke</i> = sprotoletje 'pomlad', 1ed <i>'se:īkan;</i> ²¹
	< *ē-	v položaju pred ž ali pred prehodnim <i>j</i>	<i>g'le:īžen;</i>
[<i>e:</i>]	< *ē	v položaju ob <i>j</i>	<i>'ve:īa, 'se:īatē;</i>
	< *ē	po zlitju s sosednjim <i>j</i>	<i>'me:ī = meh, s'me:ī, g're:ī;</i>
	< umično naglašena <i>e</i>	v položaju pred <i>j</i>	<i>'me:īa;</i>
<i>ē:ā:</i>	< umično naglašena <i>e</i>		<i>'čē:ā:lo, 'rē:ā:bro, 'sē:ā:stra, 'fē:ā:le, 'čē:ā:snek</i> = česnek 'česen', <i>'ē:ā:den, 'rē:ā:tkef, 'mē:ā:kla</i> = metla, del -l ž ed: <i>s'pē:ā:kla, p'lē:ā:tla, 'nē:ā:sla, 'nē:ā:stē, p'lē:ā:stē</i> , nam <i>'lē:ā:žat</i> , Ded <i>'fē:ā:bē; 'pē:ā:tē;</i> tudi v primerih, kot so: <i>zad'vē:ā:čera</i> ²² = zadvečera 'popoldne'; tudi <i>'pē:ā:ro;</i>
	< *ē-		<i>s'rē:ā:ča, 'dē:ā:telca</i> = deteljica 'detelja', Red: <i>dē'fē:ā:ta, te'lē:ā:ta, pok'lē:ā:knotē</i> = pokleknoti, <i>ž'mē:ā:tna</i> = žmetna 'težek', 3ed <i>d'rē:ā:gne;</i> ²³ <i>p'lē:ā:stē;</i>
	< *ē		<i>'zē:ā:t</i> = zet, <i>'vē:ā:č</i> , nam <i>'zē:ā:t;</i>
	< *ē, po umiku naglasa		<i>'gē:ā:čmen, 'gē:ā:zēk;</i>
	< *ē-		<i>'zē:ā:lge</i> = zelje, Red <i>k'mē:ā:ta, 'mē:ā:la</i> = melja 'moka', <i>'sē:ā:den, ne'bē:ā:škē</i> , 1ed: <i>'mē:ā:len</i> = meljem, <i>'mē:ā:čen</i> , 3ed <i>k'lē:ā:ple</i> = kleplje, del -l m ed: <i>'pē:ā:ko ~ 'pē:ā:keu</i> = pekel, <i>'nē:ā:so, š'fē:ā:rē</i> = kateri, <i>f'čē:ā:raj;</i>
	< *ē		<i>k'mē:ā:t;</i>
	< *ē-		<i>'mē:ā:ša, d'vē:ā:rē</i> = dveri 'vrata', prid m <i>'lē:ā:fkē</i> = lahki;
	< *ē		<i>'dē:ā:š, 'pē:ā:s, g'nē:ā:s</i> = dnes 'danes';
	< umično naglašena <i>ə</i>		<i>s'fē:ā:ber, 'čē:ā:ber, š'kē:ā:gen, 'mē:ā:gla;</i>

21 Nedoločnik *'s'ē:katē*.22 Vendar *ve'č'ē:r*.23 Ne izkazuje odraza novega cirkumfleksa na naglašenem zlogu, morda gre za položajni razvoj za *r*.

po umiku s kratkega notranjega zloga na prednaglas- no dolžino/ kračino	na * <i>ę</i>	<i>r'd'ä:čęce</i> 'rdečica';
	na * <i>e</i>	<i>'č'ä:trtek</i> ;
< * <i>ę̇</i> -	v izposojenki v položaju med dvema v	<i>'b'ä:težen</i> = betežen 'bolan'; <i>'v'ä:verca</i> ;
v primeru		<i>'k'ä:den</i> = teden;
v primeru		Imn <i>'k'ä:rpe</i> ²⁴ 'satovje';
v izposojenkah		<i>b'l'ä:k</i> = blek 'trebuh' in <i>b'l'ä:kastę</i> 'trebušast', <i>vo'd'ę:nę</i> <i>'b'ä:tek</i> = vodeni beteg 'vodenica', <i>'b'ä:težen</i> = betežen 'bolan', <i>c'v'ä:k</i> 'žebelj', <i>'g'ä:špren</i> = ješšprenj, <i>pre'c'ä:seja</i> 'procesija', prid ž <i>'z'ä:gñena</i> 'blagoslovljen', <i>'r'ä:ca</i> = raca, <i>'g'ä:zero</i> = jezero 'tisoč';
a:	< * <i>ā</i>	<i>v'la:s</i> = vlas 'las', <i>s'ra:p</i> , <i>s'la:p</i> , <i>g'ra:t</i> , <i>p'ra:</i> = prah, <i>st'va:r</i> 'zver', Red: <i>zo'ba:</i> , <i>gno'ja:</i> , <i>ob'la:čno</i> , <i>m'la:jšę</i> , <i>do'ma:</i> , <i>d'va:</i> , nam <i>s'pa:t</i> ; <i>k'ra:ų</i> Red <i>kra'la:</i> = kralja, <i>s'va:k</i> , <i>p'la:šč</i> , <i>'na:geų</i> = nagel 'živčen', <i>ko'va:č</i> , Oed <i>s ko'va:čon</i> , <i>ko'la:č</i> = kolač 'hlebec', <i>po'ta:č</i> 'kolo', <i>ze'da:r</i> , <i>zvo'na:r</i> 'mežnar, cerkveni ključar', <i>'va:pno</i> = vapno 'apno'; <i>b'ra:da</i> , <i>t'ra:va</i> , <i>g'la:va</i> ; <i>'pa:vok</i> = pavok 'pajek', <i>'pa:lec</i> , Rmn <i>k'ra:f</i> , <i>'za:vec</i> = zavec 'zajec', <i>'la:pec</i> = hlapec, <i>'ža:sprek</i> = jastreb, prid m: <i>s'ta:rę</i> , <i>'ma:lę</i> , <i>p'ra:ve</i> = pravi, <i>bo'ga:te</i> , <i>'ka:latę</i> = kalati 'cepiti (drva)', 2mn <i>z'na:te</i> ;
< * <i>ā̇</i> -	v primerih	<i>lo'ba:ná</i> , <i>'ma:ček</i> , <i>ž'ga:nęķę</i> 'žganci', <i>'pa:stę</i> 'pasti, padem';
< * <i>ā̈</i>	v primeru (vpliv knj. jezika)	<i>'ča:st</i> ;
v izposojenkah		<i>'fa:rba</i> , <i>'ka:mra</i> 'mrtvašnica', <i>'ma:ndļ</i> 'suknja' in <i>'ma:ndļ</i> 'bezgavka', <i>'xa:jzļ</i> = hajzelj 'stranišče', <i>'va:jnkeš</i> 'blazina za pod glavo', <i>s'na:jder</i> 'krojač', <i>'ka:jšla</i> = kajšlja 'slaba hiša, kajža', <i>s'pa:jzba</i> 'shramba', <i>žęg'na:vañe</i> 'blagoslov', <i>'fa:lar</i> 'steber', <i>'xa:keų</i> = hakelj 'kljuka pri verigi', <i>'va:ga</i> , <i>'ka:nžar</i> = kanžar 'merjasec', <i>'na:gļ</i> , <i>paj'da:š</i> 'prijatelj', <i>'va:raš</i> 'mesto', <i>ma'la:reja</i> = malarija 'mrzlica', <i>san'da:lę</i> ;

24 Poknjženo kot *grpa* v Bezlaj 1977: 183 in kot *gerp*- (nejasno) v SLA 2.2: 278.

<i>uâ:</i>	< *â-		<i>g'ruâ:</i> = grah 'fižol', <i>'guâ:ber</i> , <i>'žũâ:vor</i> , <i>'kuâ:šeũ</i> , Red <i>b'ruâ:ta</i> , <i>'sũâ:lo</i> , <i>'kuâ:ča</i> , <i>m'luâ:ka</i> , <i>'žũâ:ba</i> (tudi Rmn <i>'žũâ:p</i>), <i>'žũâ:gda</i> = jagoda, <i>muâ:tẽ</i> , <i>k'ruâ:va</i> , <i>'buâ:ba</i> , <i>s'kuâ:la</i> , <i>'muâ:čeja</i> = mačeha, <i>m'ruâ:vla</i> , <i>s'ruâ:kca</i> = srakica 'srajca', <i>'puâ:lca</i> = palica, <i>'buâ:bẽca</i> = babica, <i>sest'ruâ:na</i> = sestrana 'sestrična', <i>'žũâ:blan</i> (ž) = jablan 'jablana', <i>'ruâ:šoške</i> = razšoške 'vilice', <i>'žũâ:boko</i> , <i>'puâ:večẽna</i> = pavučina 'pajčevina', <i>la'guâ:tẽ</i> , <i>pe'luâ:tẽ</i> , <i>grab'luâ:tẽ</i> , <i>kle'puâ:tẽ</i> , <i>'duâ:tẽ</i> , <i>t'kuâ:tẽ</i> , <i>le'žũâ:tẽ</i> , <i>s'puâ:tẽ</i> , <i>o'ruâ:tẽ</i> , <i>z'nuâ:tẽ</i> 'vedeti', <i>potko'vuâ:tẽ</i> , <i>te'sũâ:tẽ</i> ;
	< *â		<i>b'ruâ:t</i> , <i>s'vuâ:t</i> , <i>'kuâ:t</i> = kad, <i>zd'ruâ:f</i> , <i>p'ruâ:f</i> , <i>k'ruâ:j</i> = kraj 'proč', <i>'kuâ:</i> 'kaj';
	< *ã	v položaju za <i>r</i>	<i>kõlõv'ruâ:t</i> ; <i>'ruâ:st</i> = hrast;
	< *ǫ	v primeru	<i>'luâ:š</i> ;
	< umično naglašena <i>e</i>	po asimilaciji ²⁵	<i>'žũâ:lõt</i> = želod;
	< *e	po umiku naglasa z zadnjega kratkega zaprtega zloga v primeru	<i>'žũâ:lẽnc</i> ²⁶ = jelič 'smreka';
		v izposojenkah	<i>'luâ:če</i> = hlače, <i>'buâ:taše</i> 'visoki čevlji', <i>co'puâ:ta</i> , <i>po'guâ:ča</i> 'potica', <i>'puâ:laš</i> = palaš 'žepni nož', <i>'buâ:geũ</i> = bagelj 'kopica sena za čez zimo', <i>s'tuâ:la</i> , <i>'fuâ:rof</i> 'župnišče', <i>š'muâ:rnẽce</i> , <i>'uâ:dveñt</i> = advent, Imn <i>'luâ:te</i> 'deska ograje', <i>g'ruâ:ba</i> 'grapa', <i>'žũâ:dřga</i> = zadruga 'podružnica';
[o:]	< *õ	v položaju ob <i>u</i> < * <i>-l</i> /* <i>IK</i>	<i>'žõ:uša</i> = jolša 'jelša', <i>'žõ:uške</i> = jolšje; v izposojenkah: <i>'bo:uta</i> = bolta 'trgovina', <i>'ko:uter</i> = kolter 'blazina';
		po asimilaciji -ov-	<i>do'mõ:u</i> ;
	< *ɨ skupaj z <i>r</i> (<i>ro:</i>) pred <i>u</i> < * <i>-l</i>		del - <i>l</i> m ed: <i>d'ro:u</i> = drl, <i>cv'ro:u</i> = cvrl, <i>m'ro:u</i> = umrl;
<i>o:u</i>	< *õ		<i>'mo:uš</i> , <i>'zo:up</i> , <i>d'ro:uk</i> , <i>k'ro:uk</i> , <i>ot'ro:ubẽ</i> , <i>go'lo:up</i> , <i>'go:us</i> , <i>k'lo:up</i> , <i>'go:užefka</i> = goževka 'gožva', <i>'ro:up</i> ; <i>'mo:uten</i> , <i>'mo:uder</i> , <i>'ro:ubec</i> 'ruta', <i>'po:ut</i> 'steza', <i>mo'go:uče</i> , 1ed <i>s'to:upan</i> ; <i>'ro:uka</i> ; ²⁷ <i>'po:ypek</i> , <i>'go:ubec</i> ;
	< *o	po umiku novega cirkumfleksa (Pronk 2007: 175) ²⁸	<i>'go:usanca</i> = gosenica; ²⁹

25 Furlan v Bezlaj 2005: 445.

26 *'žũâ:lẽnc* < issln. **jedlĩt* < psl. **jedlĩtŭ* (F₁).27 Po analogiji tudi *'no:yuga*.

28 Metka Furlan in Marc L. Greenberg, ustno.

29 Tako tudi v prekmurskih govori krajev Grad (SLA T398) *'gõusenca* (kot tudi *go'lõup*, *k'rouk*), Gornji Perovci (SLA T399) *'gõusenca* (kot tudi *go'lõup*, *k'rouk*), Križevci (SLA T400) *'gõusanca* (kot tudi *'zõyf* = zob, *'põupak*), Žetinci (SLA T414) *'gõusanca* (kot tudi *go'lõup*), kot tudi v ostalih govori prekmurskega narečja, poleg tega pa med drugimi tudi v kozjanskobizeljskem govoru Bistrice ob Sotli (SLA T345) *'gõ:sanca* (prim. Gostenčnik 2022: 113). Za koroške govore prim. tudi Pronk 2007.

< *ō		<i>'bo:uk, 'no:us, b'ro:ut, 'mo:ust, p'lo:ut</i> 'ograja', <i>o'bo:ut</i> = obod 'zunani obod hiše', <i>za'po:uvet</i> , Imn <i>se'no:uvge</i> = sinovje 'sin', <i>zo'bo:uvge</i> = zobovje, <i>'vo:usk, o'ko:u</i> 'oko' ³⁰ in 'oko pri rastlini', ³¹ <i>me'so:u, pr'o:so:u, te's'to:u, se'no:u, ne'bo:u, ko'ko:uš, ko'ko:ut</i> = kokot 'petelin', <i>'no:uč, 'mo:uč, ma'ho:ust</i> = manjost ³² 'lenoba', <i>po't'ko:uf</i> = podkôv, <i>'ko:ula, s'fo:ura</i> = svora 'sora', <i>s'ro:uta</i> , prid m <i>'bo:us, le'po:u, s'to:u, s'no:uče, 'o:uder</i> = oder, del -l s <i>be'lo:u</i> = bilo;
< *o	po umiku novega cirkumfleksa	<i>'o:utava</i> , ³³
< *ò-	po zgodnji podaljšavi	Imn <i>'o:ukria</i> 'okno';
< *ô-	v položaju pred ž	<i>'ko:uža, 'no:učec</i> 'nož';
< *ō-	v položaju za v	<i>'vo:ugelge</i> = ogelje 'oglje';
v izposojenkah		<i>'ro:umar, tuberk'o:uza</i> 'jetika', <i>'xo:uznt'ro:garę</i> 'naramnice', <i>'šo:ula, 'šo:upa</i> = šopa 'škopa', <i>o'ko:uroš</i> = *obkoroš ³⁴ 'kor';
[ø:]	< umično naglašene-ga o	v vzglasju <i>'o:kno, 'o:fca</i> = ovsa 'osa' (Furlan 2017), <i>'o:re</i> = oreh, <i>'o:bę</i> 'kosilo';
< *ō	v vzglasju	<i>'o:sen, 'o:pčęna, 'o:grat</i> 'sadni vrt', <i>'o:gen, 'o:plen</i> , ³⁵
	v položaju pred m	Ded <i>'kø:mę</i> = komu;
	v položaju pred -n < *-m	Dmn <i>p'sø:n, 'tø:n</i> = tam;
	v položaju pred ñ	<i>'kø:ñ</i> ;
< *ō	v položaju ob n/ñ	<i>z'vø:n, 'vø:niatę</i> = vonjati 'smrdeti';
< *á	v položaju pred m	<i>'kø:men</i> = kamen, <i>'pø:met, s'lø:ma, 'mø:ma</i> 'stara mati, tašča', Omn: <i>z 'vø:mę</i> 'vi', <i>'nø:mę</i> 'mi', <i>'kø:ma</i> 'kam';
	v položaju pred n (tudi n < *-m)	<i>b'ro:novlek</i> = branovlek 'vprežna vaga', <i>'ro:n</i> = hram 'podstrešje', 1ed: <i>z'nø:n</i> 'vedeti', <i>'dø:n</i> 'dati';
	v položaju pred ñ	<i>kø'pø:ña</i> = kopanja 'korito za prašiče', Red <i>kos'tø:ña</i> 'kostanj', Tmn <i>'zø:ñę</i> = zanje;
	v izposojenkah v vzglasju in v položaju pred l/n/ñ/m/r	<i>'čø:nta</i> 'kost', <i>b'lø:ña</i> = blanja 'deska', <i>pl'fø:n</i> 'strop', <i>'ø:rgole, 'ø:pčęronk</i> = abcerung 'jetika', <i>'xø:mer</i> 'kladivo', <i>škrø:npļ</i> = škrampelj 'krepelj', Oed <i>z 'lø:ncon</i> = lancem 'veriga', Imn: <i>'lø:mpe</i> = lampe 'usta', <i>'xø:lpšuję</i> 'nizki čevlji', <i>'gø:mba</i> = gomba 'gumb', <i>'šø:ntavę</i> = šantavi 'šepav';

30 Red *o'ka:*, Imn *o'či:į*.

31 Red *o'ka:*, Imn *o'kę:į*.

32 **mañōstb* (C).

33 Prim. tudi Greenberg 2002: 123.

34 Prim. madž. *kórus* 'kor'.

35 Gl. op. 20.

^u o:	< * ^o -		' ^u o:la, ' ^u o:ja, ' ^u o:šna, š' ^u o:da, s' ^u o:rža = skorja, ' ^u o:ba = čoba 'ustnica', so' ^u o:ta, 'p ^u o:stela, 'd ^u o:ber, 1ed: ' ^u o:sen, p' ^u o:sen, 'm ^u o:ren, ' ^u o:dēn, 3ed ' ^u o:dē, del -l m ed: 'm ^u o:go, ' ^u o:do, 'n ^u o:so;
	< * ^o -		g' ^u o:p, 'p ^u o:t = pod 'podstrešje, tla', 'k ^u o:š, k' ^u o:p, 'p ^u o:p 'župnik';
	< * ^o -	v primerih	'n ^u o:trē, 'm ^u o:škē;
	< * ^o -		'g ^u o:ba, 't ^u o:ča;
	< * ^o -		st' ^u o:k;
	< umično naglašeneга o		' ^u o:da, 'k ^u o:sa, 'r ^u o:sa, 'k ^u o:za, 't ^u o:rk, 'b ^u o:žēč, 'k ^u o:sec, 'k ^u o:nec, č' ^u o:vēk, 'k ^u o:teu, 'p ^u o:tkef = pódkev, Imn s' ^u o:lē 'miza', po' ^u o:patē, g' ^u o:date, prid m 'b ^u o:žē, prid s 'd ^u o:bro, del -l ž ed 'b ^u o:dnola = bodnola 'bosti', 'g ^u o:r, 'd ^u o:j 'dol';
	< *o-	po umiku naglasa z zadnjega kratkega zaprtega zloga	'p ^u o:plat 'stopalo, podplat';
	< * ^o -	v položaju ob r	't ^u o:r 'dihur, 'r ^u o:t = rod 'žlahta';
		v položaju pred j	g' ^u o:j, 'l ^u o:j;
	< * ^o -	v primeru	'r ^u o:na = rana;
	v izposojenkah		'c ^u o:ta 'cunja', 'p ^u o:jp = pob 'fant', 'b ^u o:ter, glaž ^u o:jna = glažovina 'šipa', 'f ^u o:sl 'debela deska', š' ^u o:rat 'štedilnik', Tmn 'k ^u o:rble = korblice 'košara', p' ^u o: = ploh 'hlod', 'm ^u o:št, 'p ^u o:dgan = podgan 'podgana', 'k ^u o:stañ;
u:	< * ^u -		'vu:k, 'du:k, 'gu:t = golt 'grlo', 'ču:n 'korito, čoln', 'ku:stē = tolsti 'debel'; 'žu:na, s'tu:be 'stopnice', 'tu:čtē = tolči, s'ku:za 'solza', s'tu:ček = stolček 'koruzni storž', prid m 'du:žen;
	< * ^u -		'vu:na, prid ž: 'du:ga, 'pu:na, 'su:nce = solnce;
	< * ^u -		'pu:n;
	< * ^u -	v položaju za m	Imn 'mu:jčēca = mučica 'mačica';
	< * ^o -	po zgodnji podaljšavi v položaju pred n	Imn 'u:nē 'on';
	v izposojenkah		ka'pu:t 'suknjič', Imn 'fu:sēklne 'nogavice', s'tu:bl = štubelj 'izba, čumnata', (s prehodnim j) 'šu:jster 'čevljar', k'ru:mpeč = krumpič 'krompir', s'tu:rma 'vihar', 'pu:c = puc 'omet', 'bu:nda 'kožuh', Imn be'žu:sē = bajusi 'brki', 'gu:la ³⁶ = gulja 'čreda', 'ku:ča 'hiša', 'ku:kŕca = kukor(i)ca 'koruza';
[ö:]	< * ^ö -	v položaju za v	'vö:ra = vera, 'vö:ter = veter, prid m člo'vö:škē, Ddv d'vö:ma 'dva';
	< * ^ö -	v položaju za v	'vö: 'vèn';
	< * ^u -	v izposojenkah v položaju pred r	'bö:rgle 'burklje', 'šö:rc = šurc 'predpasnik', 'fö:rtok 'predpasnik';

36 'gu:la ← madž. gulya 'čreda'.

ü:	< * <i>ü-</i>		Red: 'kü:pa, k'rü:ja, k'lü:ka, 'mü:ja, 'bü:kef, 'čü:te, o'bü:te, v primerih s prehodnim j: 'gü:žena = južina 'malica', 'čü:jden;
	< * <i>ù</i>		'kü:p, k'rü: = kruh, 'lü:k 'čebula', f'kü:p, 'tü:, 'gü:k = jug 'južni veter', v'nü:k, p'lü:k;
	< * <i>ū</i>	v položaju pred j	'tü:je = tuji;
		v položaju pred j (po onemitvi x)	'vü:ja (ž) = uha 'uho';
	< * <i>ŷ</i>	v položaju pred j (po onemitvi x)	'bü:ja = bolha;
	po umiku s kratkega notranjega zloga na prednaglasno dolžino/kračino	na *i v položaju pred r	'šü:rkę = široki;
	v izposojenkah		'pü:šeü = pušelj 'butara', g'rü:nt 'kmetija', 'pü:ta = puta 'oprtni koš', 'kü:ga, 'kü:na 'kuhinja', 'pü:špek = pušpek 'škof', š'tü:ü 'toporišče';
ü:ī	< * <i>ū</i>		'vü:īš = uš, Red: me'dü:ī 'med', se'nü:ī 'sin', prid m 'dü:īšne, g'lü:īpe = glupi 'gluh', prid ž d'rü:īga, k'lü:īč, p'lü:īča, 'gü:īnec = junec 'vol', 1ed 'lü:īplen = lupljem 'lupiti'; 'dü:īša, 'vü:īzda, 'lü:īkna, g'rü:īška;
	< <i>ú</i> ≤ <i>ī</i> (po vokalni harmoniji)		b'lü:īze = blizu;
	v izposojenkah		š'kü:īfka = škufka 'smrekov storž', b'rü:ītof 'pokopališče', 'lü:īster 'lesteneč';
r:	< * <i>r̄</i> in * <i>r̂</i>		'p̄r:se, 'č̄r:f, 'p̄r:st, 'ḡr:m, 'b̄r:f, 'm̄r:tvec, 's̄r:na, s'm̄r:t, 'k̄r:f, o'b̄r:f, 'ž̄r:t, 'p̄r:t 'rjuha', 't̄r:s = trs 'trta', 'd̄r:va, 'k̄r:čma, 'k̄r:st, 'k̄r:ma, 'v̄r:ba, 'č̄r:čefka = črčevka 'sodra', 'p̄r:peu = prpel 'poper', prid m: z'm̄r:žnene, 'ḡr:bave, 't̄r:de.

3.3.1.2 Kratki nenaglašeni samoglasniki

	issln.		Gradivo
i	< * <i>i</i> K ^ŷ	v primerih	li'si:ca, i'mę:ī;
	< * <i>e</i> K ^ŷ	v primeru	dik'li:na 'dekle';
	< * <i>u</i> K ^ŷ		si'si:te, 3ed si'si:ī, Tmn li'di:ī, Imn vi'si:ī 'uš';

<i>e</i>	< *iKŮ	<i>ce'ga:in, ze'da:r, Imn se'no:uvge</i> = sinovje 'sin', <i>že'v'e:te</i> , 3ed: <i>teš'ci:i, že'vi:i</i> ;
	< *ŮKiK	<i>zab'lo:udete</i> 'zgrešiti', <i>tra:vnek, 'l'e:snek, 'b'o:žec, 'su:mec</i> = sumič 'komar', <i>'gü:jžena</i> = južina 'malica', <i>'o:pčena</i> , <i>s'v'e:čneca, 'buâ:bëca</i> = babica, <i>o'zi:mëce</i> = ozimice 'obrvi, trepalnice', <i>'i:stëna, 'c'e:peč</i> = cepič 'mlatič', 1ed: <i>'n'o:sën,</i> <i>p'r'o:sën</i> , del -l ž ed: <i>m'la:tëla, c'vi:iļëla</i> ;
	< *-i	<i>'muâ:te, mož'ga:ne, d'v'ä:re</i> = dveri 'vrata', Red <i>v'la:së</i> = vlasí 'las', ³⁷ D/Med ž: <i>'zi:ime, 'zuâ:bë, 's'ä:stre, 'ma:më,</i> <i>'li:pe, Idv ž'li:ce, Imn: 'pi:skre, go'lo:ube, s'l'o:le, Omn:</i> <i>b'ruâ:tamë, zo'ba:më, se'no:uvame, p'sa:më, 'k'o:námë,</i> <i>'t'e:ucamë, d'në:ivamë, le'da:më</i> 'ljudje', <i>'vü:jamë</i> 'uho', <i>'le:itamë, 're:ibramë, 'p'ä:ramë, 'o:uknámë, b'r'e:m-</i> <i>namë, vla'sa:më, 'mi:šamë, ž'li:camë, ro'ka:më, no'ga:më,</i> <i>'muâ:teramë, č'e'ra:më, no'ča:më, o'ča:më, koko'sa:më,</i> <i>d'v'ä:ramë</i> , prid m: <i>m'la:dë, g'l'o:pkë</i> = globoki, <i>p'ra:vë</i> = pravi, <i>ože'ni:te se, 'zuâ:čnotë</i> = začnoti 'začeti', <i>'sü:inotë</i> = sunoti 'suniti', <i>p'la:čate, 'me:išate, s're:ičate, k'lë:ičate,</i> <i>'ka:late</i> = kalati 'cepiti (drva)', <i>ž're:ite, 'zuâ:gatë</i> , del -l mn m: <i>'da:le, z'nuâ:le, 'g'e:le</i> = jedli, <i>s'č'e:le, 'sü:inole</i> = sunoli, <i>že'v'e:le, 'mr:le</i> = umrli, <i>'o:utprle, t'kuâ:le, t'p'i:le, lo'vi:le</i> ; <i>vë'há:k</i> = uljnjak (prim. Furlan v Bezljaj 2005: 319) 'čebel- <i>njak, t'e'xi:inec</i> = tujinec 'tujec', Imn <i>më'xe:i</i> 'muha', Imn <i>le'd'gë:i</i> = ljudje, 1ed <i>ke'pü:vlen</i> = kupuvljem 'kupovati';
	< *uKŮ	
	< *ëKŮ	<i>teš'to:u, se'no:u, Imn ž ce'pë:i</i> = cepë 'cepec', <i>ce'di:te,</i> <i>se'd'e:te</i> , Red <i>de't'ä:ta, le'po:u</i> ;
	< *ŮKëK	<i>'so:usët</i> = sosed, <i>'o:re</i> = oreh, <i>'o:plën</i> , ³⁸ <i>'vi:dëte</i> ;
	< *ëKŮ ³⁹	Red <i>re'pa:</i> 'rep';
<i>e</i>	< *ëKŮ ⁴⁰	<i>me'so:u, pre'di:iivo</i> ;
	< *ŮKëK	<i>'po:met</i> ;
	< *-e	<i>'r'ä:le, 'de:ite</i> , Imn: <i>'z'i:nske, ž'li:ce, f'če:ile</i> = bečele 'čebela', Imn: ⁴¹ <i>g'ne:izde</i> , ⁴² <i>'o:kne</i> , ⁴³ Red ž: <i>g'la:ve, 'zi:ime,</i> Red <i>pr'gi:išče</i> ⁴⁴ 'dlan';
	< *ëKŮ	<i>e'na:jset</i> '11', <i>pše'ni:ca, čeme'ruâ:stë</i> = čemerasti 'živčen', <i>de've:it, de'së:it</i> ;
	< *ŮKëK	1ed <i>'na:jden</i> = najdem, 2ed <i>'z'e:mëš</i> = vzameš, <i>'duâ:leč</i> ;
	< *-e	<i>'z'ä:lge</i> = zelje, <i>zna'më:ne</i> , Imn <i>se'më:ne</i> , 2mn vel <i>ne'së:ite</i> ;
	< *äKŮ	Imn ⁴⁵ <i>ves'ni:ica</i> ⁴⁶ = vesnica 'vas';

37 Vendar Oed z *v'la:son*.38 Ponaglasni vokalizem kaže na **oplěň*.

39 Kot različica k e.

40 Kot različica k e.

41 Le v navedenih dveh primerih, drugače je končnica Imn s -a.

42 Ied *g'ne:izdo*.43 Tudi Imn *'o:kna*, Ied je *'o:kno*.44 Ied *pr'gi:išča* ima pomen 'dlan', oblika Ied *pr'gi:išče* pa pomen 'prgišče'.45 Za Ied je naveden leksem *vë:is* Red *vë:isë*.46 Odras z dolžino v naglašenem zlogu (*i:i*) je posledica analoške podaljšave in izraža skupni pomen. Podane stranskosklonske oblike so še: Rmn *ves'ni:c*, Mmn *ves'ni:caj*.

- < *ə v priponah *-əc, *-ək, *-əí *'na:šec* = našec 'nahod', *brat'ra:nec*, *'la:pec* = hlapec, *'kɔ:nec*, *'kʷɔ:sec*, *'fju:ičkec* = fuček 'piščal (kost)', *š'mɹ:klec* 'šalotka', *'no:užec* 'nož', *sre'di:inec*, *'pɹ:staneč*, *'pɛ:jsek*, *'pɛ:itek*, *g'ra:šček* 'grah', *'ža:rek* = jarek 'potok', *'rʷɔ:pček* 'robec', *'ɔ:gen*, *g'le:žžen*, *š'k'ä:gen*;
- a** < *aKŮ *la'kɛ:it* 'komolec', *ka'za:lec*;
 < *ŮKaK *'d'ɛ:late*;
 < *-a *'ro:uka*, *k'rɔ:uta* = krota 'krastača', Red/Imn *č're:iva*, Red *d're:iva* 'drevo';
 < *KĚK v položaju pred *n* *pla'ni:ca* = plenica, *'go:usanca* = gosonica;
- o** < *oKŮ⁴⁷ *ob'i:istɛ* = obisti 'ledvice', *ob'rū:čate*, *mož'ga:nɛ*, *ko'l'ɛ:no*;
 < *-o *'č'ä:lo*, *'bɛ:idro*, *'čɹ:talɔ* 'rezilo pri plugu';
 < *oKŮ Red *zo'ba:*, Mmn *fko'ta:j* 'kot';
 < *-o Ted: *'kʷɔ:zo*, *'li:po*;
 < *ŮKŮ Imn: *bo'xɛ:i* 'bolha', *sko'zɛ:i* 'solza';
 < *ŮKŮ *'žū:bo:ko*;
 < *uKŮ v primeru *lo'pi:na* = lupinja 'lupina';
 < *əl/*-al/*-əl/*-il/*-ěl v del -l m ed *'n'ä:so* = nesel, *'nu:jšo*, *'mʷɔ:go*, *prek'li:ño* = preklinjal, *p'l'ä:to* = pletel, *'d'ɛ:lo*, *'lu:go*, *k'l'ä:po* = klepal, *k'l'ɛ:ičo*, *'bʷɔ:dno* = bodnol 'bosti', *s'pu:ä:dno* = spadnol 'pasti, padem', *'sü:ino* = sunil, *'lo:uvo* = lovil, *p'rū:vo* = pravil 'reči', *pɔ'ko:uso*, *'nʷɔ:so* = nosil, *m'la:to*, *'vi:do*, *'zi:ivo* = živel, *'tɹ:po*, *'o:utpro* = odprl; tudi: *pɔ'sü:jšo*;
- o** < *oKŮ⁴⁸ *og'rū:ček* = ogradček 'vrt', *prɔ'so:u*, *vo'd'ɛ:r* = vodir 'oselnik', *so'k'ɛ:u* = sokelj 'grča', *spoved'ni:ca*, *ko'p'rū:it*, *bo'p'ɔ:jca* = borovica 'brinje', *ko'si:te*, *zvɔ'ni:te*;
- < *ŮKŮK *'žū:lot* = želod;
- u** < *uKŮ v primeru *dru'ži:na*;
 < *oKŮ v primeru *kuš'či:ca* = koščica 'peška';
 v izposojenkah *tuberko'lo:uza* 'jetika';
- [ʃ] < *li po onemitvi ponaglasnega *i* v položaju *KliK *'ki:sɟca*, *g'rɛ:ibɟca* = grebljica;
 < *lě po onemitvi ponaglasnega *ě* v položaju *KĚK *p'r'ɛ:kɟt* = predklet 'veža';
 v izposojenkah *-KĚ < nem. *'ma:ndɟ* 'suknja' in *'ma:ndɟ* 'bezgavka', *'la:jbɟč* 'nedrc', *'xa:jzɟ* = hajzelj 'stranišče', *š'krɔ:npɟ* = škrapelj 'krempelj', *š'tu:bɟ* = štubelj 'izba, čumnata', *'na:gɟ* = nagelj;

47 Kot različica k o.

48 Kot različica k o.

[ɣ]	< *ni	po onemitvi ponaglasnega <i>i</i> v položaju <i>KniK</i>	<i>kʲpü:šɣca</i> = krpuščnica 'malina, robidnica', <i>'po:u'no:učɣca</i> , <i>Imn mo't'e:uŋce</i> = motilnice 'pinja', <i>Imn 'sü:kɣce</i> = sutnice 'ošpice'; vendar: <i>s'v'e:čneca</i> ;
[r]	< *r med soglasnikoma		Ied <i>pr'gi:išča</i> = prgišča 'dlan', <i>sr'ce:i</i> , <i>str'zi'e:n</i> 'sršen', <i>mr'vuâ:ške</i> , <i>tr'p'e:te</i> , 3ed <i>gr'mi:i</i> , <i>'zëâ:trtek</i> , <i>'na:jprlej</i> 'naj-prej', <i>'za:jtrk</i> ;
	< *r	po onemitvi v položaju <i>r</i> + <i>a/i/ê/üK</i>	<i>br'di:ne</i> = bradinje 'mah', <i>br'duâ:jca</i> = bradavica; <i>br'suâ:ča</i> , <i>po'kr'va:tne</i> , <i>tr'g'e:i</i> = trije; <i>'po:uvslo</i> = povreslo, <i>'zuâ:drga</i> = zadruga 'podružnica'.

3.3.1.3 Dolgi nenaglašeni samoglasniki⁴⁹

issln.	Gradivo
<i>e:i</i> < *ē	<i>š'ti:rdese:i</i> , <i>'p'e:desë:i</i> , <i>'še:izdese:i</i> , <i>'s'ä:dendese:i</i> , <i>'o:sendese:i</i> , <i>de'v'e:desë:i</i> ;
<i>uâ:</i> < *â	<i>'ä:dendvuâ:jstë</i> , <i>'po:ubruâ:t</i> ;
<i>o:u</i> < *ō	<i>de'v'e:icto:u</i> .

3.3.2 Konzonantizem

Soglasniki so nastali iz enakih izhodiščnih splošnoslovenskih soglasnikov, poleg tega pa še:

Izvor	Gradivo
<i>n</i> < * <i>m</i>	<i>'ža:ren</i> = jarem, <i>'rɔ:n</i> = hram 'podstrešje', <i>'vü:zen</i> = vuzem 'velika noč', <i>'s'ä:den</i> , <i>Oed: s 'p'ä:ron</i> 'pero', <i>z 'd'ä:žon</i> , <i>s 'kɔ:non</i> , <i>s 'tr'i:iɔn</i> , <i>s 'p'o:ɟbon</i> = pob 'fant', <i>Dmn d'v'ä:ran</i> , <i>no'č:a:n</i> 'noč', 1ed: <i>p'ra:vɛn</i> = pravim 'reči', <i>'g'e:n</i> = jem, <i>'na:jden</i> , <i>'pu:nɛn</i> = polnem, <i>do'b'e:n</i> = dolbem, <i>mer'g'e:n</i> = umrjem 'umreti';
< * <i>-ñ</i>	<i>'o:gen</i> , <i>š'k'ä:gen</i> , <i>'p'e:n</i> = panj 'talo'; vendar: <i>'kɔ:ñ</i> ;
< <i>l</i>	<i>'gü:m̩la</i> = gumna;
< kot vrinjeni <i>n</i>	<i>'gu:banč</i> = gubač 'šiška', <i>'žüâ:lɛnč⁵⁰</i> = jelič 'smreka';
<i>ñ</i> < * <i>ñ</i>	<i>'ñi:va</i> , <i>Oed ž 'ñi:n</i> , <i>č'r'e:šna</i> , <i>og'ñi:šče</i> , <i>'lü:ikna</i> , <i>'pu:rnek</i> = purnjak 'kurnica', <i>'ši:nek</i> = šijnjak 'vrat, tilnik', <i>č'r'e:pna</i> = črepnja 'črepinja', prid <i>ž c'po:uğna</i> ; <i>s'vi:na</i> , <i>lo'pi:na</i> = lupinja 'lupina', <i>š'k'ri:na</i> = skrinja 'krsta', <i>lo'ba:na</i> , <i>ko'po:na</i> = kopanja 'korito za prašiče', <i>Red 'kɔ:na</i> , <i>ma'ño:ust</i> = manjost 'lenoba', <i>'vɔ:natë</i> = vonjati 'smrdeti', 1ed <i>prek'li:nan</i> ;
< * <i>ñ</i> < * <i>-nɔj-/*-nɔj-</i>	<i>z'da:vañe</i> = zdavanje 'poroka', <i>prečëš'č:a:vañe</i> = prečëščavanje 'obhajilo', <i>znam'ë:ñe</i> , <i>koš'mi:ñe</i> = kosminje 'dlaka', <i>Imn se'më:ñe</i> , <i>br'di:ne</i> = bradinje 'mah', <i>ka'më:ñe</i> , <i>'ro:umañe</i> ;

⁴⁹ Nenaglašene dolžine poznajo nekdanje dvonaglasnice.

⁵⁰ Gl. op. 26.

- l* < **l* *k'lü:ka, k'lü:ič, p'lü:iča, 'z'ε:mla*, Imn *č're:ivlε* 'visoki čevlji'; *h'p'p'la, 'p'p'la, 'p'p'stela, 'm'ä:la* = melja 'moka', *ne'd'ε:la*;
 < **lV* < primarna skupina *del -l* ž ed: *p'r'ä:la* = prela, *'ge:ila* = jela, *c'v'ä:la* = cvela;
 **dl/*tl*
- < *r* po preokložni disimilaciji *p'ri:iloč* = priroč 'držalo pri plugu';
r-r ≥ r-l
- kot *l + g < *l + jV^E < *-l̥ < *-lbj-/*-lbj-* *'vo:ugelge* = ogelje 'ogljje', *'zä:lge* = zelje;
- v* < kot proteza pred **u-* *'vü:izda, 'vü:jec, 'vü:jna, 'vü:jš* = uš, *'vü:ja* 'uho', *vε'hä:k* = uljnjak 'čebelnjak';
 < kot prote- v primerih *'vo:ugelge* = ogelje 'ogljje', *vos'ke:jšε* 'ožji';
 za pred **o-*
- j* < kot zapolnitev zeva po one- *'muä:čēja* = mačeha, *'mü:ja, st'rε:ja* = streha, *'sü:jε* = suhi, *'bü:ja* = bolha, Red: *k'rü:ja, g'rüä:ja* = graha 'fižol', Imn *'ruä:seje* 'vile', Red *'sü:joga* 'suh'; v končnicah: Rmn *'bü:j* 'bolha', Mmn: *b'ruä:taj, v g'ne:izdaj, v 'le:jtaj, p'lü:ičaj, 'p'p'aj* = lampah 'usta'; toda z onemitvijo v izglasju: *p'l'p'p' = ploh 'hloč', k'rü: = kruh;*
 < **-vi-* *b'r'dyä:jca* = bradavica, *b'p'r'p'jca* = borovica 'brinje', *gla'z'p'jna* = glažovina 'šipa';
 < kot pre- včasih pred *d, č, 'čü:jden*, Imn *'mu:jčēca* = mučica 'mačica', *k'mi:jčasten* = tmičasten 'temačen', *plas'ti:jč* 'kopica sena za čez noč', *del -l* ž ed *'nuä:jšla* = našla, *'gü:jžēna* = južina 'malica', *'puä:jžlt* 'parkelj', *'pε:jsek, 'pε:jsto, g'ri:jstε, 'šu:jster* 'čevljar';
 hodni *j š, ž, s*
- u* < **-l* Rmn *f'č'ε:y* = bečel 'čebela', *'na:gey* = nagel 'živčen', *'p'ä:keu, 'k'p'tey, 'p'r'pey* = prpel 'poper', Rmn *'me:ikeu*⁵¹ 'metla';
 v del *-l* m ed, ko *'šo:y, 'z'ε:y* = vzel, *'da:y, z'na:y, t'ka:y, š'č'ε:y* = hotel, *m'ro:y* = umrl, *m'l'ε:y, si'si:y* = sušil, *k'p'si:y, 'bi:y, p'r'ä:y* = prel 'presti', *c'v'ä:y* = cvel 'cvesti';
 je naglašen zad- *k'ra:y* = kralj, *'kuä:šey, ro'g'ε:y* = rogelj 'rog', *'m'p'zey* = mozelj 'mozolj', *č're:ivey* = črevelj;
 nji/edini zlog
 < **-j*
- t* v skupini *sr* *st'g'z'ε:n* 'sršen';

51 Tudi Rmn *me'k'ε:y*.

k	< *j za nezvenečim nezvočni- kom ⁵²	'žo:uške = jolšje, Imn: s'tuã:ręške = starišje 'starši', s'vuã:t- ke = svatje 'svat', b'ruã:tke = bratje 'brat', sproto'le:itke = sprotoletje 'pomlad';
	< *t	Imn 'sü:kŋce = sutnice 'ošpice';
	v skupini tn	
	v skupini tl	'mã:kla = metla, čon'k'ę:ŋ = čonkelj oz. čontelj 'členek'; ⁵³
	v skupini tm	k'mi:jčasten = tmičasten 'temačen';
	po asimilaciji	'ža:sprek = jastreb; ⁵⁴
	(Furlan 2011: 46–56)	
	< *f	'kã:den = teden;
	< *l	v skupini sl s'ku:za = solza;
g	< *j pred prednjimi samoglas- niki	'gę:itra, 'gü:k = jug 'južni veter', 'gã:s = jaz, 'gü:ŋnec = junec 'vol', ge's'ę:n, ge's'ę:novec = jesenovec 'jêseh 'gü:jžena = južina 'malica', 'puã:zge = pazdje 'pazduha', do'gi:tę = doжити 'molsti', 1ed mer'g'ę:n 'umreti', zã:lge, 'm'õ:rge = morje, Imn: Ve'čę:islafčarge, vla'so:uvge = vlasovje 'las', zo'bo:uvge = zobovje, se'no:uvge = sinovje 'sin', p'so:uvge = psovje 'pes', s'ti:rge = štirje, 'vo:ugelge = ogelje 'oglje', zã:lge = zelje;
	< *d	v skupini dn g'nã:s = dnes 'danes', prid ž c'po:uĝna, po analogiji na stranske sklone: prid m: p're:igen, za:jgen, ⁵⁵ s'kã:gen = skedenj;
č	< *f	t're:ičę = tretji;
ž	< *j pred zadnjimi samoglas- niki	'ža:ren = jarem, 'ža:sprek = jastreb, 'ža:rek = jarek 'potok', 'žuã:lęč ⁵⁶ = jelič 'smreka', 'žuã:jce, 'žuã:blan (ž) = jablan 'jablana', 'žuã:gda, 'žo:uša = jolša 'jelša', 'žo:uške = jol- šje, 'žuã:vor, r'ža:ve, s'k'õ:rža = skorja, ve'č'ę:rža, Oed s 'muã:teržof 'mati', sme'ža:tę se, be'žu:se = bajusi 'brki'; tudi: p'e:rže; ⁵⁷
	< *(l+)j < *l	s'v'ę:lža = švelja 'šivilja', s't'ę:lža;

52 Prehod $j > k$ je rezultat prehoda $j > g$ pred prednjimi samoglasniki in prilikovanja po zvenečnosti $g > k$ v položaju ob nezvenečem nezvočniku.

53 Gl. op. 13.

54 Narečna oblika leksema *jastreb* je nastala po metatezi (*str-b > str-p > spr-t*), sledila je asimilacija končnega *-t > -k*. Za ta tip asimilacije primerjaj tudi narečne oblike za leksema *spet* in *protiletje* 'pomlad' v čebranskem in kostelskem narečju dolenske narečne skupine v Gostenčnik 2018: 150, za leksem *proti* tudi v Ramovš 1924: 227.

55 Prehodni *j* pred *g* ni izpričan, tako je do pojava prehodnega *j* najverjetneje prišlo pred asimilacijo *dn* → *gn*.

56 Gl. op. 26.

57 Morda kot posledica vzpostavitve množinske končnice za srednji spol (*-a*), nato pa nastanek nove edninske oblike na *-e* po analogiji. Tako bi se lahko razložilo nastanek $ž < j$, ki bi ga drugače pričakovali samo pred zadnjimi samoglasniki. Prim. tudi 1ed *pr'gi:išče* 'prgišče' : 1ed

<i>f</i>	< *v	pred nezvenečimi izglasju	<i>f'te:ignete se</i> = vtegniti se 'stegniti se', <i>'go:užefka</i> = go- ževka 'gožva', <i>'bi:lafka</i> = bilavka 'bilka', <i>d'r'e:fgē⁵⁸</i> = drevje, <i>'o:fca</i> = ovsa 'osa' (Furlan 2017), ⁵⁹ 2mn vel <i>'zi:ifte!;</i> <i>'r'ä:tkef</i> , <i>mla'ti:idef</i> = mlatidev 'mlačev', <i>že'ni:idef⁶⁰</i> = ženidev 'poroka', <i>o'bü:tef</i> 'čevlji', <i>zd'ruã:f</i> , <i>p'o:tkef</i> = <i>pôdkev</i> , <i>'luã:gef</i> = lagev 'sod', <i>'c'ē:rkef</i> , Rmn <i>sē'no:uf</i> ; <i>fti:č</i> = ptič, <i>f'čē:ila</i> = bečela 'čebela';
	< *p (< *p in *b)	pred <i>č</i> , <i>t</i>	
	< *x	pred <i>k</i>	<i>'l'ä:fkē</i> = lahki;
<i>š</i>	< *x	pred <i>č</i>	1ed <i>š'č'i:ē:n</i> 'hoteti', <i>'ni:š'čē</i> , ⁶¹
	(< *k) pred <i>t</i>		<i>š'r'ä:re</i> = kateri, <i>š'r'o:</i> = kdo, ⁶²
	< *s	pred zlogom <i>s š</i> v primeru	<i>'ruã:šoške</i> = razsoške 'vilice';
<i>x</i>	kot zapolni- tev zeva po izpadu <i>j</i>	v primeru	<i>tē'xi:īnec⁶³</i> = tujinec 'tujec';
<i>ž</i>	< *z	v položaju pred <i>n</i>	prid m <i>z'mj:ž'neņē</i> , Oed: <i>ž 'hi:n</i> , <i>ž 'no:uf</i> , <i>ž 'hi:me</i> .

3.3.3 Prozodija

Fonetično dolgi naglašeni zložniki so odrazi naglašanih issln. * \bar{V} , sekundarno tudi naglašanih issln. * \bar{V} - in issln. *- \bar{V} . Govor pozna vse splošnoslovenske naglasne spremembe (pomik cirkumfleksa na naslednji zlog, umik na prednaglasno dolžino, nastanek novega cirkumfleksa), od nesplošnoslovenskih pa naslednje: umik na prednaglasno kračino (*'k'u:za*, *'s'ä:stra*) in nadkračino (*'m'ä:gla*), kjer so vsi novonaglašeni samoglasniki dolgi.

V sklanjatvenih in spregatvenih vzorcih so pogoste analoške izravnave.

pr'gi:jšča 'dlan', ki kaže na pomenskorazlikovalno funkcijo. Morda pa gre samo za jezikovno nedoslednost, saj Greenberg (1993: 485) na osnovi lastnega gradiva iz Cankove in s primerjavo Pavlovega zapisa cankovskega govora predvideva, da je do podvojitve alofonov $gV^E/\bar{z}V^O < d'$ prišlo šele v 20. stoletju.

⁵⁸ *d'r'e:fgē* ≤? **d'r'e:fkē* < **d'r'e:uke* < **d'r'e:uje*.

⁵⁹ Prim. tudi: **osa* → (po analogiji) **os-va* ≥ (po metatezi) **ovsa* > *'o:fca* (Ramovš 1924: 158).

⁶⁰ Ramovš (1924: 224) ne interpretira *d*-ja v leksemih, kot so *mla'ti:idef* = mlatidev 'mlačev', *že'ni:idef* = ženidev 'poroka', kot sekundarno ozvenečenje, saj zato ni izpolnjenih pogojev, temveč tako (na primeru leksema *molitev*): *molit-va* → *molit-ba* > *molid-ba* → *molid-va* → *molid-ev*.

⁶¹ Kar kaže na to, da je prehod *xt/xč* > *št/šč* starejši od onemitve *x*-ja pred soglasnikom.

⁶² Gl. op. 61.

⁶³ Z analognim *x* po oblikah, kjer *x* zapolnjuje zev po izpadu *j* (Furlan v Bezljaj 2005: 245 po Ramovš 1924: 164).

3.3.4 Izguba glasov

∅	< *j	v priponi <i>-ica</i> v *K- <i>ica</i>	<i>'dʰä:telca</i> = deteljica 'detelja', <i>br'duã:jca</i> = bradavica, <i>'puã:lca</i> , <i>'ki:s ca</i> , Tmn <i>g're:ib ca</i> = grebljica, <i>'vã:verca</i> , <i>p'r'ẽ:dganca</i> = pridiganica 'prižnica', <i>'go:usanca</i> = gosonica, <i>'po:u'no:uãñca</i> , <i>k'p'ũ:šñca</i> = krpušnica 'malina, robidnica', Imn <i>mo't'e:uñce</i> = motilnice 'pinja', Imn <i>'sü:kñce</i> = sutnice 'ošpice', <i>bo'l'o:jca</i> = borovica 'brinje', <i>s'ruã:kca</i> = srakica 'srajca'; vendar: <i>'su:nčevnica</i> = solnčevnica 'sončnica', <i>'va:jnkešnica</i> 'prevleka na polstru', <i>s'v'ẽ:čñca</i> ;
	< *a/*i/*e/*u	v položaju <i>r</i> + <i>a/i/ẽ/luK</i>	<i>br'di:nie</i> = bradinje 'mah', <i>br'duã:jca</i> = bradavica; <i>br'suã:ča</i> , <i>po'k'va:tne</i> , <i>t'g'e:ĩ</i> = trije; <i>'po:uvslo</i> = povreslo, <i>'zuã:dřga</i> = zadruga 'podružnica';
	< *l	< *-o ⁶⁴	<i>pre'ko:u</i> = prekol 'poleno', Red <i>'ko:u</i> = kol 'voz', <i>'po:ubruã:t</i> , Mmn <i>na s'to:ucaj</i> = na stolcah 'stol';
	< xK-/x		<i>'la:pec</i> = hlapec, <i>'ruã:st</i> = hrast, <i>'l'ẽ:m</i> ; <i>p'l'o:</i> = ploh 'hlod', <i>'o:re</i> = oreh, <i>k'ri:u</i> = kruh;
	<i>d</i> < <i>vd</i>		<i>dẽ'vi:ca</i> = vdovica 'vdova';
	<i>s</i> < <i>vs</i>		<i>'suã:kẽ</i> , <i>si</i> = vsi;
	<i>z</i> < <i>vz</i>		<i>z'di:gnote</i> = vzdignoti, <i>'zẽ:ĩte</i> = vzeti;
	<i>sn</i> < <i>stn</i>		<i>pes'ni:ca</i> = pestnica 'pest', <i>'k'ĩ:sne</i> ;
	<i>zg</i> < <i>zdj</i>		<i>'puã:zge</i> = pazdje 'pazduha';
	<i>m</i> < *xm- < *um-		<i>m're:ĩte</i> = umreti.

3.3.5 Metateza

*ub- > *ub-	→ *bu-	<i>'bu:ĩte</i> = ubiti;
*um- > *um-	→ *mu-	<i>'mu:ĩte</i> = umiti.

4 PROBLEMATIKA

4.1 Odraza za issln. *ò- in *è-

Odrazi za novoakutirani *o* v nezadnjem besednem zlogu so včasih presenetljivi (odražajo se kot odrazi za *ò), in sicer v naslednjih primerih: Več. *'ko:uža* in *'o:u-der*. Pričakovani odraz bi bil *o:, v navedenih primerih pa se *ò- odraža kot *ò. Enako tudi v govoru kraja Križevci (SLA T400): *'kouža* (prim. *kò'kouš*, *sa'nou*), vendar *'dòbär*, 1ed *'mòren*, 2ed *'nòsiš*.

4.1.1 Leksema *koža* in *gleženj*

Pri primeru *'ko:uža* (proti podaljšavi kajkavskega tipa govorijo primeri, kot je npr. *'v'o:la*) gre morda za položajno podaljšavo ob ž. Greenberg (1993: 476) za prekmurski govor kraja Martinje navaja *'kaožl* in dolžino v naglašenem zlogu interperira kot odraz *ò- s podaljšavo po analogiji, sicer brez dodatne razlage.

Kratki zložnik se je ponekod v narečni slovenščini sporadično položajno podaljšal, in sicer: nadiško (Jevšček) *núoš*, *jíeš* (Matej Šekli, ustno), tersko (Prosnid) *nu:óš*, (Tipana) *nuóš* (Ježovnik 2022: 290). Ježovnik (2022: 291) nadiške primere

64 Ramovš 1924: 12.

podaljšave (do njih pride le pri leksemu *nož*) z zadržkom razlaga kot položajno podaljšavo med zvočnikom in pripornikom.

Temu morda pritrjujeta tudi primera Več. *'no:užec* 'nož', kjer bi prav tako pričakovali odraz za *ò-, in nepričakovani odraz za issln. *è- v Več. *g'le:ižen* (< psl. **glèžnъ*), kjer gre sicer lahko za položajni razvoj ob ž ali pa za položajni razvoj ob prehodnem j pred ž.

S tem primerjaj tudi leksem *veža*, za katerega Snój (v Bezljaj 2005: 309) dopušča interpretacijo izvirnega psl. **vèža* s posebnim razvojem pred ž.

4.1.2 Leksem *oder*

Leksem *'o:uder* razlagamo kot nastanek analoškega cirkumfleksa po tipu *veter* v položaju pred popraslovanskim izglasnim soglasniškim sklopom (ne)zvočnik in zvočnik (Matej Šekli, ustno).

4.2 Odsotnost odraza novega cirkumfleksa?

Odsotnost odraza novega cirkumfleksa najdemo v naslednjih primerih: *'d'i:dek*, *pre's'i:ka*, morda tudi v *č'ri:šná* in *b'ri:skéf*. Primer *lo'pi:na* = lupinja 'lupina' se razlaga kot položajni razvoj, in sicer asimilacija *i:i* na sledeči *ń* (tako tudi *s'vi:na*).

Odras *'e:* pri leksemu *črešnja*⁶⁵ in *breskev* se lahko razloži na več načinov.

- (a) Gre za sekundarno krajšanje (torej ne za odsotnost nastanka novega cirkumfleksa) dolgega naglašenege zloga zaradi soglasniškega sklopa, ki sledi. Za to trditev primerjaj narečno gradivo za leksema *britva* in *lešnik* iz primorskega govora Brd, ki ga navaja Greenberg (2002: 119, op. 21). Temu sicer oporeka Več. *b'ri:itfa*, kjer najdemo pričakovani dolgi odraz kljub sledečemu soglasniškemu sklopu. Položajni razvoj ob *r* tu ni verjeten, saj ta položaj v drugih primerih naglašeni zlog skrajša in ne podaljša. Razlago pa potrjuje Več. *'l'e:šneġ*, kjer prav tako najdemo kratki odraz pred soglasniškim sklopom namesto pričakovanega dolgega.
- (b) Regularni odraz za novi dolgi cirkumfektirani jat se odraža drugače zaradi položaja ob *r*. To potrjujejo primeri, kot so *s'ri:en* 'ivje, srež', *ž'ri:bec*, *d'ri:fge* = drevje 'drevo', *p'ri:k* 'čez', *p'ri:kłt* = predklet 'veža', vendar ta položajni razvoj nikakor ni dosleden (saj: *'re:ič* 'beseda', *b're:ik* 'hrib, breg', *v're:imen*, *s're:ida*, *p're:igen* 'prednji', *'re:isan*, prid ž *'re:itka*, *otp're:ite*, *m're:ite* = umreti, *d're:ite se*), tako ni mogoče podati nedvoumnega zaključka.
- (c) Do nastanka novega cirkumfleksa v navedenih dveh leksemih nikoli ni prišlo (znano iz nekaterih drugih slovenskih govorov) in tako odraz predstavlja regularni odraz za staroakutirani jat.

Za leksema *dedek* in *preseka* nimam razlage.

⁶⁵ Tudi govor Križevcev v primeru *črešnja* kaže na odstopanja, in sicer: *č're:šná* namesto pričakovanega *ej*, saj: *m're:te*, *'mešac*, *pon'dejlāk*, Imn. *'lejta*.

4.3 Leksem *studenec*

V leksemu knj. sln. *studénc* (< **studěньць*) najdemo nepričakovan odraz, in sicer *s'tü:denec*, kjer se naglašeni *u* odraža kot **û-*, obnaša se torej kot tip **kûpъ*, **kûpa* (tj. **stûdenьць*, Marko Snoj, ustno). Tako ga interpretira tudi Greenberg (1993: 473), ko ga pri izvoru izpeljuje iz psl. **ũ* (issln. **û-*), kar utemeljuje s prehodom v drugo paradigmo, tj. a. p. A (Greenberg, ustno).

To potrjujejo tudi drugi prekmurski govori, na primer: Gomilica SLA T392 *s'tüdenec*, Nedelica T393 *s'tüdüänäc*, Velika Polana T394 *s'tüdenec*, Gornja Bis-trica T395 *s'tüdenec*, Grad T398 *s'tüdüänäc*, Gornji Petrovci T399 *s'tüdenec*, Kri-ževci T400 *s'tüdüänäc*, Kančevci T401 *s'tüdüänäc*, Šalovci T402 *s'tü:denec*, Mar-kovci T403 *s'tü:dänac*, Gornji Senik T404 *s'tüdenec*, *s'tü:denec*, Slovenska vas – Rábatótfalu T405 *s'tüdenec*, Žetinci – Sicheldorf T414 *s'tüdenec*. V prekmur-skem narečju se torej v navedenih primerih naglašeni *u* odraža kot **û-* (podaljšave v nekaterih govorih so rezultat kasnejšega internega razvoja).

Gradivo iz kostelskega narečja izkazuje na tem mestu odraze za *u*, naglašen po mlajših nesplošnoslovenskih naglasnih umikih, in sicer: Vas SLA T414 *s'te-denc* (kot *k'rex* in *'žëpan* – v nasprotju z na primer *k'lü:ka*, *'mü:xa* in tudi *k'lü:č*), Delač SLA T282 *s'tède:nc*, Banja Loka, Brod Moravice *s'tëdënc*, Doluš *s'tëdenc*, Grivac *s'tedenc*, Guče Selo *s'tedenc*, Kuželj *s'tëdenc*, Lokvica *s'tëdenc*, Planina *s'tudenc*, Ševalj *s'tëdenc*, ne pa tudi Mavrc pod Kostelom *stu'de:nc* (Gostenčnik 2020: 366, 368).

Druga, manj verjetna možnost je nastanek (analoškega)⁶⁶ novega cirkumflek-sa na mestu nekdanjega novega akuta in umik tega cirkumfleksa v večzložnicah, vendar bi to težko predpostavljali, saj nimamo primerjalnega gradiva, da bi do takšnega umika v tem govoru prišlo.

Zaenkrat lahko, predvsem na osnovi kostelskega gradiva, predvidevam, da pri *studenec* ne gre za arhaizem, temveč za mlajši naglasni umik s sredinskega zloga v večzložnici. Pri prekmurskem gradivu bi lahko predvidevali tudi, da gre za umik s kratkega notranjega zloga na prednaglasno dolžino (kot pri leksemih *rdečica*, *betežen*, *četrtek*).

Kako se odraža novonaglašeni *u* v ostalih slovenskih govorih, kjer je prav tako prišlo do tega umika, pa je treba še preveriti.

5 SKLEP

Govor kraja Večeslavci (SLA T397) izkazuje definicijske lastnosti panonske nareč-ne ploskve vzhodne slovenščine. Poleg tega je zanj značilna sekundarna podaljšava vseh issln. kratkih naglašanih zložnikov tako v nezadnjem kot v zadnjem besednem zlogu. Govor ne pozna ne kolikostnih ne kakovostnih nasprotij v naglašanih zlogih. Poleg sovpadov v razvoju dolgega in kratkega vokalizma, navedenih med definicij-skimi lastnostmi, umično naglašena *e* in *ə* sovpadeta z refleksom za podaljšana **e*/**ë* > Več. *ě*; umično naglašeni *o* pa s podaljšanima **ò*/**ò* > Več. *o*.

⁶⁶ Te analoške izravnave znotraj besedne družine ne moremo potrditi zaradi pomanjkanja gradiva.

Dolgi naglašeni vokali so ob zvočnikih *m, n, n̄, r, v, j* in *u* močno podvrženi položajnim razvojem, ki pa niso absolutni, saj pogosto v istih okoljih do posebne- ga položajnega razvoja ne prihaja.

Nekdanje dvonaglasnice (sestavljene števniki, leksem *polbrat*) poznajo nena- glašene dolžine.

V leksemu *koža* se naglašeni *o* odraža kot padajoči *o*, kar razlagam s polo- žajnim razvojem ob *ž* (verjetno tako tudi pri *gleženj*, ki kaže na položajni razvoj novoakutiranega *e*).

Leksema *dedek* in *preseka* (morda tudi *češnja* in *breskev*) ne izkazuje odra- za novega cirkumfleksa, ki je drugače v tem govoru regularen.

Leksem *studenec* izpričuje naglasni umik na prednaglasni *u*, ki ga zaradi pri- merjave s kostelskim narečnim gradivom razlagam kot mlajši naglasni umik. Pri prekmurskem gradivu predvidevam, da gre za umik s kratkega notranjega zloga na prednaglasno dolžino (kot pri leksemih *rdečica*, *betežen*, *četrtok*).

Leksema *gosenica* (Več. *'go:usanca < *gōsēnica*) in *otava* izkazuje Ivšiče- vo retrakcijo. Pri leksemih *peta* in *greda* je odraz za stalno dolgi **e* regularen. Odraz pri leksemu *nebesa* izkazuje zgodnjo podaljšavo novoakutiranega *e* v ne- zadnjem besednem zlogu.

KRAJŠAVE IN KRATICE

D = dajalnik; **del** = deležnik; **ed** = ednina; **I** = imenovalnik; **issln.** = izhodiščni splošnoslovenski; **JV** = jugovzhodni; **knj.** = knjižno; **M** = mestnik; **m** = moški; **madž.** = madžarsko; **mn** = množina; **nem.** = nemško; **O** = orodnik; **pan.** = pa- nonski; **prekm.** = prekmurski; **prid** = pridevnik; **prim** = primernik; **psl.** = pra- slovansko; **R** = rodilnik; **s** = srednji; **SLA** = Slovenski lingvistični atlas; **sln.** = slovensko; **T** = tožilnik; **Več.** = Večeslavci; **vel** = velelnik; **ž** = ženski

LITERATURA IN VIRI

- Bezljaj 1977** = France Bezljaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika 1: A–J*, Ljubljana: SAZU, 1977.
- Bezljaj 2005** = France Bezljaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika 4: Š–Ž*, dopolnila in uredila Marko Snoj – Metka Furlan, Ljubljana: SAZU – Založba ZRC, 2005.
- Furlan 2011** = Metka Furlan, O nastanku slovenskih parov tipa *žrd* : *žrk*, v: *Globinska moč besede: red. prof. dr. Martini Orožen ob 80-letnici*, ur. Marko Jesenšek, Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, 2011 (Zora 80), 46–56.
- Furlan 2013** = Metka Furlan, *NESSJ: Novi etimološki slovar slovenskega jezika*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2013.
- Furlan 2017** = Metka Furlan, *NESSJ: Novi etimološki slovar slovenskega jezika*, 2017–, www.fran.si.
- Gostenčnik 2018** = Januška Gostenčnik, *Krajevni govori ob Čabranki in zgornji Kolpi*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2018.
- Gostenčnik 2020** = Januška Gostenčnik, Kostelsko narečje, *Slavistična revija* 68.3 (2020), 353–372.
- Gostenčnik 2022** = Januška Gostenčnik, Fonološki opis govora kraja Bistrica ob Sotli (SLA T345), *Jezikoslovni zapiski* 28.2 (2022), 107–123.
- Gostenčnik – Kenda-Jež – Kumin Horvat 2022** = Januška Gostenčnik – Karmen Kenda-Jež – Mojca Kumin Horvat, Ogrožena narečja v slovenskem jezikovnem prostoru, *Jezikoslovni zapiski* 28.2 (2022), 75–87.

- Greenberg 1993** = Marc L. Greenberg, Glasoslovni opis treh prekmurskih govorov in komentar k zgodovinskemu glasoslovju in oblikoglasju prekmurskega narečja, *Slavistična revija* 41.4 (1993), 465–487.
- Greenberg 2002** = Marc L. Greenberg, *Zgodovinsko glasoslovje slovenskega jezika*, Maribor: Aristej, 2002.
- Jakop 2022** = Tjaša Jakop, Fonološki opis govora Slivnice pri Celju (SLA T331), *Jezikoslovni zapiski* 28.2 (2022), 89–106.
- Ježovnik 2022** = Janoš Ježovnik, *Glasovne in naglasne značilnosti terskega narečja*, Ljubljana: Založba ZRC, 2022.
- Kumin Horvat 2022** = Mojca Kumin Horvat, Fonološki opis govora kraja Žetinci – Sieldorf (SLA T414), *Jezikoslovni zapiski* 28.2 (2022), 151–168.
- Logar 1996** = Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*, ur. Karmen Kenda-Jež, Ljubljana: ZRC SAZU, 1996.
- Pronk 2007** = Tijmen Pronk, The retraction of the neocircumflex in the Carinthian dialects of Slovene (on Ivšič's retraction), v: *Tones and Theories: Proceedings of the International Workshop on Balto-Slavic Accentology*, ur. Mate Kapović – Ranko Matasović, Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovje, 2007, 171–183.
- Ramovš 1924** = Fran Ramovš, *Historična gramatika slovenskega jezika II: konzonantizem*, Ljubljana: Učiteljska tiskarna, 1924.
- Rigler 1963** = Jakob Rigler, Pregled osnovnih razvojnih etap v slovenskem vokalizmu, *Slavistična revija* 14.1–4 (1963), 25–78.
- Rigler 2001** = Jakob Rigler, *Zbrani spisi*, ur. Vera Smole, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001.
- SLA 2** = Jožica Škofic idr., *Slovenski lingvistični atlas 2: kmetija: 1: atlas*, ur. Jožica Škofic – Mojca Horvat – Karmen Kenda-Jež, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2: *komentarji*, ur. Jožica Škofic – Matej Šekli, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2016 (Jezikovni atlas).
- Smole 2002** = Vera Smole, Kolikostna nasprotja v slovenskih narečjih, v: 3. *mednarodni dialektološki simpozij, Pedagoška fakulteta Maribor, 5. in 6. februar 2002: [70 let Martine Orožen]*, ur. Drago Unuk, Maribor: Slavistično društvo, 2002, 52–61.
- Šekli 2018** = Matej Šekli, *Tipologija lingvogeneze slovanskih jezikov*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2018.

SUMMARY

A Phonological Description of the Local Dialect of Večeslavci (SLA Data Point T397)

This article presents the basic phonetic and accentual characteristics of the local dialect of Večeslavci (SLA data point T397). The phonological description of this local dialect is based on dialect material collected by Majda Domijan for *Slovenian Linguistic Atlas* (SLA) in 1983. The local dialect shows the defining characteristics of the Pannonian di-alect base of eastern Slovenian. Synchronically, it is defined as a Goričko local dialect of the Prekmurje dialect in the Pannonian dialect group. This local dialect is characterized by secondary lengthening of all stressed syllabic nuclei that were originally short in the vowel system, which demonstrates a high level of innovation. The local dialect does not exhibit quantitative or qualitative oppositions in stressed syllables. Long stressed vowels adjacent to the sonorants *m*, *n*, *ń*, *r*, *v*, *j*, and *ŭ* are heavily affected by positional developments, which are, however, not absolute because there is often no special positional development present in the same environments. Words that formerly had two stresses (e.g., compound numerals or the lexeme *polbrat* ‘half-brother’) now contain unstressed long syllables. In the lexeme *koža* ‘skin’, the stressed *o* is reflected as a falling *o*, which can be explained by its positional development next to *ž* (this very likely also occurred with *gleženj* ‘ankle’, which indicates positional development of neoacute *e*). The lexemes *de-dek* ‘grandfather’ and *preseka* ‘forest clearing’ (perhaps also *češnja* ‘cherry’ and *breskev*

‘peach’) do not exhibit the reflex of a new circumflex, which is otherwise common in this local dialect. The lexeme *studenec* ‘spring’ shows stress retraction to pretonic *u*, which, based on a comparison to Kostel dialect material, can be interpreted as a more recent stress retraction. In the case of the Prekmurje material, this presumably involves retraction from a short medial syllable to the pretonic long/short syllable (as in the lexemes *rdečica* ‘redness’, *betežen* ‘feeble’, and *četrtak* ‘Thursday’). The lexemes *gosenica* ‘caterpillar’ and *otava* ‘second crop hay’ show Ivšič’s retraction. In the lexemes *peta* ‘heel’ and *greda* ‘flowerbed’, the reflex for continually long **ε* is regular. The reflex in the lexeme *nebesa* ‘heaven’ shows early lengthening of neoacute *e* in a non-final syllable.